

Asia: VN/1489/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaista kasvuyrittäjää ja yrittäjää koskevan sääntelyn uudistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys ulkomaalaislain, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain ja lain henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että kasvuyrittäjän nykyinen erilliseen Business Finlandin ennakkolausuntoon perustuva menettely muutetaan osapäätösmalliksi, jossa Business Finlandin arvio kasvuyritystoiminnasta tehdään osana maksullista oleskelulupahakemusta. Lisäksi hankkeessa on valmisteltu lainsäädäntömuutokset kasvuyrittäjän oleskeluluvan edellytysten selkeyttämiseksi sekä yrityksen rekisteröintivaatimuksen täsmentämiseksi yrittäjän ensimmäisen oleskeluluvan kohdalla, mikäli yritystoiminta ei ole vielä käynnissä Suomessa. Esityksen tavoitteena on ehkäistä väärinkäytöksiä, tehostaa viranomaisresurssien käyttöä ja samalla sujuvoittaa maahantuloa lupaedellytykset täyttävälle kasvuyrittäjille.

Näkemyksemme yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta

Pääomasijoittajat ry kannattaa ehdotusta, jonka mukaan yrittäjän ensimmäisessä oleskeluluvassa yrityksen rekisteröimistä ei edellytettäisi hakemusvaiheessa silloin, kun yritystoiminta ei ole vielä käynnissä Suomessa. Muutos keventää tarpeettomia hallinnollisia velvoitteita ja parantaa viranomaisrekistereiden ajantasaisuutta. Nykyinen menettely on johtanut tilanteisiin, joissa rekistereihin on jäänyt yrityksiä, joiden toiminta ei koskaan käynnisty, koska oleskelulupaa ei myönnetä. Pääomasijoittajat ry pitää perusteltuna myös sitä, että yrityksen rekisteröinti tehdään vasta oleskeluluvan myöntämisen jälkeen. Yritys tulisi kuitenkin rekisteröidä viivytyksettä oleskeluluvan myöntämisen jälkeen, kuten esityksessä ehdotetaan.

Pääomasijoittajat ry pitää tärkeänä, että yrittäjäaseman selvittämiseksi hakuvaiheessa vaadittavat vaihtoehtoiset asiakirjat, kuten perustamissopimus tai yhtiösopimus, pidetään kohtuullisina eikä niistä muodostu uutta hallinnollista estettä. Kokonaisuutena Pääomasijoittajat ry arvioi yrittäjän lupaan ehdotetun muutoksen myönteiseksi ja vähäriskiseksi.

Lausuntonne kasvuyrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Pääomasijoittajat ry kannattaa kasvuyritystoiminnan edellytysten kirjaamista nykyistä selkeämmin lain tasolle. Nykyinen malli, jossa edellytyksiä on kuvattu vain suppeasti lain esitöissä ja sidottu muuttuviin rahoitusinstrumentteihin, on hakijoiden ja sijoittajien kannalta vaikeasti ennakoitava. Edellytysten irrottaminen yksittäisistä rahoitusvälineistä, kuten 3.10.2025 päättyneestä Temporahtuksesta, on perusteltua ja lisää sääntelyn kestävyyttä.

Pääomasijoittajat ry pitää myönteisenä oikeusturvan ja muutoksenhaun selkeytymistä. Nykyisin valitusoikeuden käyttäminen on edellyttänyt maksullisen ja ennalta kielteiseksi tiedetyn oleskelulupahakemuksen jättämistä, mikä on tehnyt muutoksenhausta käytännössä vähäisen.

Pääomasijoittajat ry pitää erityisen myönteisenä sitä, että kasvuyrittäjän jatkoluvan arvioinnissa voitaisiin hyväksyä esimerkiksi sijoituskiirroksista johtuva perustajatiimin omistusosuuden lasku alle 60 prosentin. Tämä tunnistaa pääomasijoituksen normaalin logiikan, jossa perustajien omistusosuus laimenee uuden rahoituksen myötä. Pääomasijoittajat ry pitää tärkeänä, että tämä periaate säilyy sekä lain perusteluissa että soveltamiskäytännössä.

Esityksen merkittävin yksittäinen muutos kasvuyrittäjän näkökulmasta on, että yritystoiminnan arviointi siirtyy osaksi maksullista oleskelulupahakemusta. Jatkossa hakijan tulisi maksaa 650 euron käsittelymaksu ja sitoutua prosessiin ennen kuin Business Finland arvioi kasvuyritystoiminnan edellytykset. Esitys toteaa itse, että tällä voi olla houkuttelua heikentävä vaikutus.

Pääomasijoittajat ry huomauttaa, että useissa esityksessä verrokkimaina tarkastelluissa maissa, kuten Virossa ja Italiassa, kasvuyritystoiminnan arviointi on hakijalle maksutonta. Pääomasijoittajat ry pitää perusteltuna, että perusteettomia kokeilu- ja uusintahakemuksia pyritään vähentämään. Samalla olisi tärkeää arvioida vielä, voidaanko tavoite saavuttaa tavalla, joka nostaa mahdollisimman vähän kynnystä aitojen ja potentiaalisten kasvuyrittäjien kannalta. Tällaisia keinoja voisivat olla esimerkiksi kevyempi tai porrastettu ennakkoarvio taikka käsittelymaksun osittainen palautus tilanteissa, joissa hakemus hylätään yleisillä perusteilla ennen yritystoiminnan arviointia.

Esityksen mukaan arvio annettaisiin jatkossa hakijakohtaisena osapäätöksenä aiemman kasvuyritystiimikohtaisen lausunnon sijaan. Kun menettelystä tulee maksullinen, saman tiimin jäsenet hakevat oleskelulupaa todennäköisesti eri ajankohtina, mikä esityksenkin mukaan voi heikentää aiemman arvion hyödynnettävyyttä ja lisätä työmäärää. Pääomasijoittajat ry pitää

tärkeänä, että saman kasvuyritystiimin osalta tehtyä yritystoiminnan arviota voidaan hyödyntää tiimin jäsenten myöhemmissä osapäätöksissä mahdollisimman täysimääräisesti. Tämä on sekä viranomaisresurssien tehokkaan käytön että hakijoiden yhdenvertaisen ja johdonmukaisen kohtelun kannalta perusteltua.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkolupa myönnettäisiin jatkossa vain saman yritystoiminnan jatkamiseen, kun nykyisin riittää sama tai vastaavanlainen toiminta. Pääomasijoittajat ry huomauttaa, että kasvuyrityksille on ominaista liikeidean kehittyminen, liiketoimintamallin muuttuminen ja tiimin kokoonpanon muutokset. Tällainen kehitys on usein merkki terveestä ja markkinaehtoisesta kasvuyritystoiminnasta eikä peruste epäluottamukselle. Vaikka esitys toteaa, että muuhun kasvuyritystoimintaan voi hakea uutta ensimmäistä kasvuyrittäjän oleskelulupaa, tiukennus voi käytännössä lisätä hakijoiden epävarmuutta ja hallinnollista taakkaa. Pääomasijoittajat ry esittää, että sääntelyssä ja sen perusteluissa varmistetaan, ettei yritystoiminnan tavanomainen kehittyminen ja pivotointi johda hakijan kannalta kohtuuttomaan tai epävarmaan tilanteeseen.

Jatkolupien ennakoitavuus on tärkeää myös sijoittajien näkökulmasta. Jos perustajatiimin mahdollisuus jatkaa Suomessa on epävarma, se voi vaikuttaa yhtiön rahoituskelpoisuuteen ja siihen, nähdäänkö Suomi uskottavana sijaintipaikkana kansainvälisesti kasvavalle yhtiölle.

Esityksen perusteluissa viitataan tilanteisiin, joissa toimeentulon arviointi voi osin tai kokonaan liittyä kasvuyrityksen saamaan ja Business Finlandin arvioimaan rahoitukseen. Pääomasijoittajat ry katsoo, että sijoituskiirroksilla kerätyn pääoman ja ammattimaisten sijoittajien sitoumusten merkitys hakijan toimeentulon arvioinnissa tulisi täsmentää lain perusteluissa osana kokonaisarviointia. Sijoitus tai sitova rahoitussitoumus ei sellaisenaan merkitse yksittäisen hakijan henkilökohtaisen toimeentulon turvaamista, mutta se voi olla olennainen osoitus yrityksen toiminnan jatkuvuudesta, rahoituspolusta ja perustajatiimin tosiasiallisista mahdollisuuksista jatkaa työskentelyä Suomessa. Tämä on käytännössä merkittävä kysymys, sillä jatkolupia myönnetään nykyisin usein neljää vuotta lyhyemmäksi ajaksi juuri toimeentulon perusteella, vaikka yrityksellä olisi vahva sijoittajien sitoutuminen.

Esityksen 80 a §:n mukaisissa osapäätöksen edellytyksissä mainitaan uskottava rahoitus, mutta ammattimaisen sijoittajan sitoutumista tai toteutunutta kasvurahoitusta ei nosteta esiin myönteisenä arviointitekijänä. Esimerkiksi Itävallassa pisteitä myönnetään startup-tukiorganisaation rahoituksesta ja kiihdyttämöön pääsystä, ja Alankomaissa malli rakentuu luotettavaksi arvioidun fasilitaattorin varaan. Pääomasijoittajat ry esittää, että arvioinnissa tunnistetaan ammattimaisen pääomasijoittajan tekemä sijoitus tai sitova rahoitussitoumus vahvana osoituksena yrityksen kasvupotentiaalista ja rahoituksen uskottavuudesta. Tämä hyödyntäisi ekosysteemin toimijoiden arviointikykyä ja tukisi tavoitetta sujuvasta maahantulosta aidoille kasvuyrittäjille.

Pääomasijoittajat ry huomauttaa, että edellytys kannattavan liiketoiminnan edellytyksistä sekä perusteluissa esitetty vaatimus yrityksen vastuuhenkilöiden asumisesta Suomessa voivat tulkinnasta

riippuen olla haastavia varhaisen vaiheen ja kansainvälisesti hajautetusti toimiville yrityksille. Pääomasijoittajat ry esittää, että näiden edellytysten soveltamisessa otetaan huomioon kasvuyritystoiminnan erityispiirteet ja että arviointi perustuu tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Pääomasijoittajat ry pitää lisäksi tärkeänä, että osaamisen arvioinnissa mainittu kielitaitoedellytys ei muodostu suomen kielen vaatimukseksi, vaan että englannin kielen taito katsotaan kansainvälisessä kasvuyritystoiminnassa riittäväksi.

Pääomasijoittajat ry korostaa, että kasvuyrittäjän oleskelulupaprosessin keskeinen kilpailukykytekijä on käsittelyn nopeus ja ennakoitavuus. Startup- ja kasvuyritystoiminnassa perustajatiimin maahantulon viivästyminen voi vaikuttaa rahoituskerroksiin, asiakashankintaan, tiimin rakentamiseen ja yrityksen sijoittumispäätökseen. Pääomasijoittajat ry pitää tärkeänä, että uudistuksen toimeenpanossa asetetaan selkeä käsittelyaikatavoite ja seurataan sen toteutumista erikseen sekä ensimmäisten lupien että jatkolupien osalta.

Muut huomionne ehdotuksesta.

Esityksen vaikutusarviossa korostuu toistuvasti havainto, jonka mukaan kasvuyrittäjän luvalla tulleiden harjoittama yritystoiminta on ollut liikevaihdoltaan ja työllistävyydeltään vähäistä. Pääomasijoittajat ry huomauttaa, että esitys itse toteaa tämän aineiston rajalliseksi. Yritystietojen kattavuus on ollut riippuvainen siitä, onko hakijan henkilötunnus linkittynyt yrityksen Y-tunnukseen. Pääomasijoittajat ry korostaa, että kasvuyritystoiminnan luonteeseen kuuluu, että myönteiset talous- ja työllisyysvaikutukset syntyvät harvojen menestyvien yritysten kautta, minkä esityskin toteaa. Rajallisesta tietopohjasta ei tulisi johtaa kategorista kuvaa kasvuyrittäjyyden vähäisestä merkityksestä. Pääomasijoittajat ry pitää tärkeänä, että uudistus ei perustu lähtökohtaan, jossa kasvuyrittäjyyden potentiaali aliarvioidaan.

Pääomasijoittajat ry korostaa, että oleskelulupaprosessi on vain yksi osa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisille kasvuyrittäjille. Esitys itse luettelee houkutteluun vaikuttaviksi tekijöiksi muun muassa maakuvan, osaajamarkkinoinnin, talous- ja työllisyyskehityksen sekä yrittäjiin kohdistuvan sääntelyn ja rahoituksen. Pääomasijoittajat ry katsoo, että lupaprosessin muutoksia tulee tarkastella osana laajempaa kilpailukykykokonaisuutta, johon kuuluvat muun muassa kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä asettautumisen sujuvuus, yritystoiminnan sääntely-ympäristö sekä rahoituksen saatavuus.

Pääomasijoittajat ry pitää esityksen seuranta koskevaa osuutta niukkana. Pääomasijoittajat ry esittää, että uudistuksen vaikutuksia kasvuyrittäjien houkutteluun, lupamääriin ja yritysten menestykseen seurataan konkreettisilla mittareilla ja että tietopohjaa parannetaan, koska nykyinen aineisto on todettu puutteelliseksi.

Kun Tempo-rahoitushaku on päättynyt ja Business Finland ottaa käyttöön uuden rahoitusinstrumentin, Pääomasijoittajat ry esittää, että viraston tosiasiallinen arviointikäytäntö ja lakiin kirjattavat kriteerit pidetään keskenään linjassa tulkintaerojen välttämiseksi.

Koska lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vasta tietojärjestelmäkehityksen valmistuttua, Pääomasijoittajat ry pitää tärkeänä, että hakijoille ja ekosysteemin toimijoille annetaan jo ennen voimaantuloa selkeä ja käytännönläheinen ohjeistus siitä, miten Business Finlandin arviointikriteereitä sovelletaan siirtymävaiheessa ja uuden sääntelyn tultua voimaan.

Lopuksi

Pääomasijoittajat ry pitää hallituksen esityksen tavoitteita kannatettavina. Lupaprosessien selkeyttäminen, sääntelyn ennakoitavuuden parantaminen, viranomaisten välisen tiedonvaihdon tehostaminen sekä väärinkäytösten torjunta ovat perusteltuja päämääriä, jotka tukevat järjestelmän uskottavuutta ja siten myös toimialan etua. Pääomasijoittajat ry korostaa kuitenkin, että väärinkäytösten torjunnan rinnalla tulee vahvistaa houkuttelevuuden ja kilpailukyvyn näkökulmaa, jotta uudistus ei tarpeettomasti heikennä aitojen kansainvälisten kasvuyrittäjien maahantuloa. Esitystä tulisi täydentää yllä kuvatuilla täsmennyksillä.

Horttanainen Anne
Pääomasijoittajat ry